BIELA KNIHA O MIKROOSVEDČENIACH NA SLOVENSKU 2026

3.4 Musíme sa najprv učiť, aby sme mikroosvedčenie získali?

Autor: Astra

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť. Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

1 Otázky a odpovede

Musí cesta k mikroosvedčeniu vždy viesť cez nové učenie? Môže mikroosvedčenie potvrdiť aj kompetencie, ktoré sme už nadobudli pracovnou skúsenosťou, samoštúdiom či neformálnym a informálnym učením?

Ide o dve odlišné, ale potenciálne prepojiteľné cesty:

- **Learn-and-earn** – človek absolvuje krátky vzdelávací program a následne preukáže dosiahnutie vzdelávacích výstupov.
- **Earn** – človek preukáže už nadobudnuté kompetencie bez potreby absolvovať celý vzdelávací program.

1.1 Kde sa nachádzame: slovenská realita

Slovensko má od roku 2026 legislatívny rámec pre overovanie a uznávanie už nadobudnutých kompetencií. Zákon č. 292/2024 Z. z. umožňuje overovať výsledky formálneho, neformálneho aj informálneho učenia. Systém overovania kvalifikácií (SOK) využíva kvalifikačné a hodnotiace štandardy, portfólio a overovaciu komisiu; overovanie vykonávajú autorizované inštitúcie zapísané v registri ISVD. Implementácia systému je však zatiaľ v počiatočnej fáze. K 15. 8. 2026 bolo možné overovať iba osem profesijných kvalifikácií.

Mikroosvedčenie predstavuje v slovenskom systéme samostatnú vzdelávaciu cestu. Ak krátky vzdelávací program vedúci k mikroosvedčeniu spĺňa požiadavky príslušného kvalifikačného štandardu, jeho absolvovaním možno získať aj profesijnú kvalifikáciu. Kvalita sa v tomto prípade zabezpečuje predovšetkým ex-ante schválením vzdelávacieho programu, zatiaľ čo pri SOK sa overuje konkrétny človek a jeho už nadobudnuté kompetencie.

Tieto dve cesty však v súčasnosti fungujú skôr paralelne než ako prepojený systém. Chýba explicitný mechanizmus, ktorý by umožnil efektívne prejsť z jednej cesty na druhú alebo ich kombinovať.

1.2 Čo sme zistili a čo sme sa naučili: skúsenosti získané v projekte Block.Ed

Partner projektu Block.Ed AZULchain predstavil model, ktorý rozlišuje dve cesty k mikroosvedčeniu:

- Earn – „Zaslúž si“ mikroosvedčenie

Overujú sa kompetencie, ktoré človek už má, bez ohľadu na to, kde ich získal – napríklad pracovnou skúsenosťou, samoštúdiom alebo informálnym učením.

- Learn-and-earn – „Uč sa a získaj“ mikroosvedčenie

Človek absolvuje štruktúrovanú vzdelávaciu skúsenosť, napríklad krátky vzdelávací program, a následne preukáže dosiahnutie stanovených vzdelávacích výstupov.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

Model AZULchain ukazuje, že overovanie nemusí byť nevyhnutne založené iba na klasickej skúške. Môže využívať **hodnotenie založené na aktivitách a certifikovaných hodnotiteľoch**, podobne ako slovenský SOK využíva portfólio a overovaciu komisiu.

Mikroosvedčenie ako most medzi učením a overovaním

Najväčší potenciál vidíme v **kombinácii oboch ciest**.

Ak SOK identifikuje, že uchádzač už väčšinu požadovaných kompetencií má, ale niektoré mu chýbajú, nemusel by absolvovať celý, v slovenskom kontexte akreditovaný vzdelávací program. Mohol by absolvovať iba krátky program vedúci k mikroosvedčeniu, ktorý cielene pokrýva identifikovanú medzeru.

Mikroosvedčenia by tak mohli fungovať ako **premosťovací a zároveň kumulačný nástroj**: človek môže získať mikroosvedčenie samostatne, ale viaceré mikroosvedčenia a čiastočne uznané kompetencie by sa mohli postupne kumulovať (stohovať) smerom k väčšej kvalifikácii.

Čo by bolo potrebné prepojiť

Oblasť	**Learn-and-earn**	**Earn**
Cesta	krátky vzdelávací program (KVP)	SOK, portfólio a overenie
Čo sa overuje	výsledky absolvovaného programu	už nadobudnuté kompetencie
Legislatívna opora	mikroosvedčenie podľa zákona č. 292/2024 Z. z.	overovacie komisie, portfólio
Metodická opora	kvalifikačné štandardy	hodnotiace štandardy a postupy
Digitálne prepojenie	ISVD a pripravované digitálne riešenia	potreba digitálnej stopy dôkazov
Systémové prepojenie	zatiaľ nejasné	zatiaľ nejasné

Kľúčovou výzvou preto nie je vytvorenie ďalšej samostatnej cesty, ale **nastavenie pravidiel, podľa ktorých sa obe cesty môžu dopĺňať**.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

2 Naše odporúčania

1. Prepojiť SOK s mikroosvedčeniami
Ak overovacia komisia pri hodnotení portfólia zistí konkrétnu kompetenčnú medzeru, mala by mať možnosť odporučiť mikroosvedčenie alebo krátky vzdelávací program (KVP), ktorý túto medzeru pokrýva.

2. Zjednotiť vzdelávacie výstupy pre obe cesty
Kvalifikačný a hodnotiaci štandard by mal jasne definovať vzdelávacie výstupy, ktoré možno dosiahnuť **vzdelávaním aj uznaním už nadobudnutých kompetencií**. Validačný rámec vytvorený v projekte Block.Ed môže byť podkladom na ich spoločné formulovanie.

3. Zvýšiť transparentnosť hodnotenia
Hodnotiace štandardy by mali jasne uvádzať, ktoré kompetencie možno preukázať portfóliom alebo mikroosvedčením a pri ktorých je potrebné ďalšie overenie, napríklad skúškou.

4. Profesionalizovať hodnotiteľov
Vytvoriť systém školenia a certifikácie hodnotiteľov portfólia. Jednotné požiadavky na hodnotiteľov by pomohli zabezpečiť porovnateľnú kvalitu overovania naprieč autorizovanými inštitúciami.

5. Prepojiť digitálne dôkazy
Digitálne dôkazy o nadobudnutých kompetenciách by mali byť prepojiteľné s mikroosvedčeniami a využiteľné opakovane. Skúsenosť projektu Block.Ed ukazuje potenciál digitálnej evidencie a interoperabilných riešení.

6. Zapájať zamestnávateľov
Zamestnávatelia by mali byť aktívnejšie zapojení do tvorby kvalifikačných a hodnotiacich štandardov, aby vzdelávacie výstupy a overované kompetencie lepšie zodpovedali potrebám trhu práce.

7. Umožniť stohovanie kompetencií
Čiastočne uznané kompetencie zo SOK a získané mikroosvedčenia by mali byť evidované v spoločnom profile osoby a umožňovať postupné budovanie kvalifikácie.

8. Posilniť prenositeľnosť mikroosvedčení
Pre medzinárodnú prenositeľnosť je vhodné prepájať slovenskú verziu mikroosvedčenia so štandardizovanými anglickými a strojovo čitateľnými údajmi, najmä prostredníctvom formátov využívaných v európskom priestore, ako sú Europass Digital Credentials.

3 Myšlienka na záver

Mikroosvedčenie nemusí byť iba výsledkom nového učenia. Môže byť aj súčasťou systému, ktorý uznáva to, čo sa človek už naučil, identifikuje chýbajúce kompetencie a umožní ich cielene doplniť. Budúcnosť mikroosvedčení preto vidíme nie v dvoch paralelných cestách, ale v ich vzájomnom prepojení.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

4 Použité zdroje

[1.] ALIANCIA SEKTOROVÝCH RÁD**.** *Implementácia nového systému prípravy kvalifikovaných dospelých pre trh práce budovaním partnerstiev a personálnych kapacít* [online]. [cit. 2026-09-11]. Dostupné na: https://www.alianciasr.sk/implementacia-noveho-systemu-pripravy-kvalifikovanych-dospelych-pre-trh-prace-budovanim-partnerstiev-a-personalnych-kapacit/

[2.] RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. (2022). *Odporúčanie Rady z 16. júna 2022 o európskom prístupe k mikroosvedčeniam pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť* (2022/C 243/02). Úradný vestník EÚ, C 243, 10–25. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32022H0627(02)

[3.] NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. (2024). *Zákon č. 292/2024 Z. z. o vzdelávaní dospelých a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Zbierka zákonov SR. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2024/292

[4.] EUROPEAN COMMISSION. *Európsky kvalifikačný rámec (EKR)*. Europass [online]. [cit. 2026-08-12]. Dostupné na: https://europass.europa.eu/sk/european-qualifications-framework-eqf

[5.] MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SR. *Slovenský kvalifikačný rámec a Národná sústava kvalifikácií* [online]. [cit. 2026-08-12]. Dostupné na: https://www.minedu.sk/slovensky-kvalifikacny-ramec-a-narodna-sustava-kvalifikacii/

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Európska únia ani EACEA za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.
Projekt číslo: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

blockEd